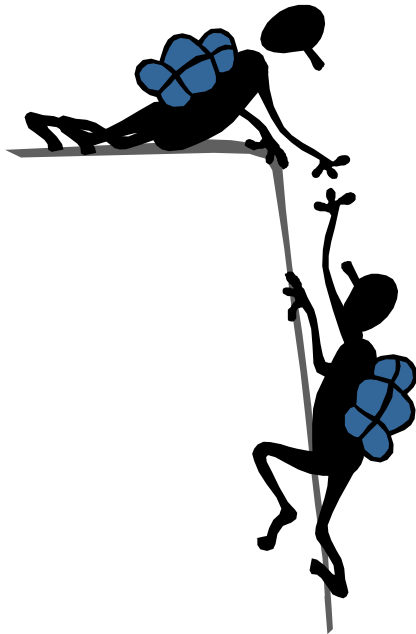

Plan mot kränkande behandling och diskriminering

2023-09-08

Vilbergsskolan

Gäller från september 2023 till september 2024

Rektor Jenny Sajjadi

Innehållsförteckning

DEL 1

Vision och grundsyn
Beskrivning av verksamheten
Medverkande i framtagandet av planen
Planens giltighetstid
Förankring av planen
Definitioner av centrala begrepp

DEL 2

Aktiva åtgärder kring alla diskrimineringsgrunderna
Ansvarsfördelning mellan professioner i alla nivåer av verksamheten
Främjande arbete
Förebyggande arbete
Hur det aktiva arbetet kommer att följas och dokumenteras löpande

DEL 3

Uppföljning och utvärdering av förra årets åtgärder
Resultat av kartläggning av nuläget
Analys av kartläggning av nuläget
Årets planerade åtgärder
Delaktighet och inflytande
Främjande arbete
Förebyggande arbete
Åtgärdande arbete och ärendegång
Information från Novahuset gällande nätkränkningar

DEL 4

Presentation av trygghetsteamet
Barn- och Elevombudet i Norrköpings kommun
Vad kan man göra hemma?

Referenser

Bilaga 1

DEL 1

Inledning

Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling är en del av det systematiska kvalitetsarbetet. Huvudregeln är att det ska finnas en plan för varje enskild verksamhet t.ex. varje förskole- eller skolenhet. Planen ska avspegla och utgå från förhållandena i varje enskild verksamhet och ska spegla det innevarande årets främjande och förebyggande arbete. Planen kan ses som en dokumentation av det arbetet och de rutiner som upprättats. Genom planen kopplas det främjande och förebyggande arbetet ihop med de rutiner som måste finnas för att verksamheten effektivt ska kunna agera om ett barn eller en elev upplever sig trakasserad eller utsatt för kränkande behandling. Barn och elever ska aktivt uppmuntras och ges verkliga möjligheter att påverka och bli delaktiga i arbetet. Det är viktigt att i planen åskådliggöra hur det ska gå till. För att underlätta arbetet är det bra om bestämmelsernas innehåll och centrala begrepp förklaras i planen. Detta underlättar för elever, vårdnadshavare och personal att få kunskaper om sina rättigheter och skyldigheter. Planen ska upprättas årligen och alltid finnas tillgänglig för alla.

Vision och grundsyn

På Vilbergsskolan gäller nolltolerans mot alla former av diskriminering och kränkande behandling. Alla barn och vuxna ska ha en god arbetsmiljö, känna sig trygga och må bra, vilket är en förutsättning för att lära och utvecklas.

Vi är en värdegrundad skola utifrån Norrköping kommuns manifest; Vi står för värdegrunden i läroplanen och reagerar alltid när någon kränks eller diskrimineras. Alla kränkningar utreds, åtgärdas och anmäls till chef/huvudman. Vi pratar ”som om alla vore i rummet” och tar avstånd från nedvärderande tal om barn/elever/unga. Vi bidrar till att levandegöra barnkonventionen.

Värdegrunden omfattar: individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan könen och solidaritet mellan människor. Det är dessa värden som ska förmedlas och gestaltas på skolan.

Beskrivning av verksamheten

Vilbergsskolan är en grundskola F-6 med fritidshem. Antal elever är ca 290.

Medverkande i framtagandet av planen

Trygghetsteamet, benämns i texten som TT, bestående av rektor Jenny Sajjadi, kurator Maria Wessman, lärare på fritidshem Eva Olofsson och Mikael Leindahl och elevstöd Sandra Lavendell.

Planens giltighetstid

20230930-20240930

Förankring av planen

Plan mot diskriminering och kränkande behandling ska vara känd för elever, vårdnadshavare och personal på Vilbergsskolan och följas av alla som vistas på enheten. Rektor tillsammans med TT informerar all personal vid terminsstart och fortlöpande under läsåret. Genomgång av skolans ordningsregler, elevernas rättigheter och ansvar sker klassvis. Vårdnadshavare informeras om planen och ges möjlighet att läsa och ge synpunkter. Plan mot diskriminering och kränkande behandling finns på Google Drive Rektorsforum TT och skickas från lärarna till föräldrar via veckobrev.

Definitioner av centrala begrepp

Med begreppet *likabehandling* menas att alla barn eller elever ska behandlas så att de har lika rättigheter och möjligheter oavsett någon diskrimineringsgrunderna. Det innebär dock inte alltid att alla barn och elever ska behandlas lika, se indirekt diskriminering.

Med diskrimineringsgrunden:

- *kön* menas att någon, utifrån att definieras som kvinna eller man, inte får diskrimineras. Förbudet mot könsdiskriminering omfattar också personer som planerar att ändra eller har ändrat sin könstillhörighet.
- *könsöverskridande identitet eller uttryck* menas att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön
- *etnisk tillhörighet* menas nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande
- *funktionshinder* menas varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå
- *sexuell läggning* menas homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning
- *religion eller annan trosuppfattning* Med religion avses religiösa åskådningar som exempelvis hinduism, judendom, kristendom och islam. Annan trosuppfattning innefattar sådana övertygelser som har sin grund i

eller samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism och agnosticism. Politiska åskådningar och etiska eller filosofiska värderingar som inte har samband med religion omfattas inte av diskrimineringslagens skydd.

- *ålder* menas uppnådd levnadslängd. Alla människor, oavsett ålder omfattas av lagens skydd mot diskriminering. Gäller inte åldersanpassade aktiviteter i skola, förskola, fritidshem eller på fritidsgård

Med *trakasserier* menas ett uppträdande som kränker ett barns eller en elevs värdighet och har samband med diskrimineringsgrunderna

Med *kränkande behandling* menas ett uppträdande som utan att ha samband med någon diskrimineringsgrund kränker ett barns eller en elevs värdighet.

Med *elev* avses den som utbildas eller söker till annan utbildning än förskola som regleras i skollagen. Med *barn* menas den som deltar i eller söker till förskolan eller annan pedagogisk verksamhet enligt 25 kapitlet skollagen.

Huvudman: Den som är huvudman för skollagsreglerad verksamhet, dvs. den ansvariga kommunala nämnden eller styrelsen för fristående verksamheter.

ur Skolverkets Allmänna råd "Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling" Bilaga 1 sid 47-48

DEL 2

Regler om aktiva åtgärder mot diskriminering

Reglerna om aktiva åtgärder mot diskriminering finns i 3 kapitlet diskrimineringslagen. För förskolan, skolan och annan verksamhet som regleras i skollagen är en av nyheterna i diskrimineringslagen att skyldigheten att arbeta med aktiva åtgärder har utvidgats till att omfatta alla diskrimineringsgrunder.

Arbetet med aktiva åtgärder för att motverka diskriminering och på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter ska omfatta diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder¹.

¹ Det är tillåtet att särbehandla av skäl som har samband med ålder

- vid tillämpning av bestämmelser som tar hänsyn till ålder i förskolan. En sådan bestämmelse kan finnas till exempel i skollagen eller i någon annan förordning.
- om det finns ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet.

Lagen medför skyldighet att genomföra arbetet med aktiva åtgärder enligt ett övergripande ramverk. Det finns också en skyldighet att ha riktlinjer och rutiner för verksamheten i syfte att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier.

Aktiva åtgärder kring alla diskrimineringsgrunder

Det råder nolltolerans mot kränkande behandling på Vilbergsskolan och personalen anmäler all upplevd kränkning enligt Norrköping kommuns rutin. TT har träffar varje vecka för att gå igenom varje enskilt ärende gällande kränkning. Leken är central i skolans alla verksamheter, i leken finns förutsättningar att arbeta med alla diskrimineringsgrunderna.

Mål gällande diskrimineringsgrunden kön:

All verksamhet på vår skola ska genomsyras av ett genusperspektiv för att öka jämställdheten. Ingen elev ska känna sig utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling på grund av kön.

Aktiviteter: Under läsåret arbetar vår skola aktivt med att få bort nedsättande sexualiserat språkbruk. Varje klass diskuterar beroende på ålder språket som används på skolan. I flera årskurser har genusfrågan tagits upp när klasserna pratar om olika yrken, att kön inte är avgörande för vilket yrke en kan ha.

Tidpunkt: Kontinuerligt under hela året.

Ansvar: Rektor, skolans elevhälsa, lärare och elever.

Mål gällande diskrimineringsgrunden etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning:

På vår skola har alla elever oavsett etnisk eller kulturell tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, samma rättigheter och möjligheter. Ingen elev ska känna sig utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling på grund av etnisk eller kulturell tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning.

Aktiviteter: Kulturella likheter och olikheter tas upp i klasserna i naturliga sammanhang.

Tidpunkt: Kontinuerligt under året.

Ansvar: Rektor, skolans elevhälsa, lärare och elever.

Mål gällande diskrimineringsgrunden ålder:

På vår skola har alla elever samma rättigheter och möjligheter oavsett ålder. Ingen elev ska känna sig utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling på grund av ålder.

Aktiviteter: Alla elever på skolan oavsett ålder har tillgång till lekmaterial som finns på skolan.

Tidpunkt: Kontinuerligt under året.

Ansvar: Rektor, skolans elevhälsa, lärare och elever.

Mål gällande diskrimineringsgrunden funktionsnedsättning:

På vår skola ska alla elever ha samma rättigheter och möjligheter oavsett funktionsnedsättning. Ingen elev ska känna sig utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling på grund av funktionsnedsättning.

Aktiviteter: Vi anpassar verksamheten utifrån de olika behov som finns. Vid planering av skolans verksamhet beaktas eventuella konsekvenser för elever med funktionsnedsättning. På vår skola arbetar vi med att öka kunskapen hos elever och lärare om bemötande av personer med olika funktionsnedsättning, synlig och osynlig, genom att prata om det och använda material som ex utbildningsradions filmer allt eftersom de blir aktuellt.

Tidpunkt: Kontinuerligt under året.

Ansvar: Rektor, skolans elevhälsa, lärare och elever.

Mål gällande diskrimineringsgrunden sexuell läggning:

På vår skola arbetar vi för ökad förståelse för olika sexuell läggning. Ingen elev ska känna sig utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling på grund av sexuell läggning.

Aktiviteter: Diskussioner om t.ex. olika typer av familjebildning förs i klasserna i naturliga sammanhang.

Tidpunkt: Vid undervisningen i sex och samlevnad samt kontinuerligt under året i samband med elevers frågor och funderingar.

Ansvar: Rektor, skolans elevhälsa, lärare och elever.

Mål gällande diskrimineringsgrunden könsöverskridande identitet eller uttryck:

På vår skola ska ingen elev känna sig utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling på grund av könsöverskridande identitet eller uttryck.

Aktivitet: På vår skola får eleverna information och undervisning om HBTQI (Homo- och Bisexuella och Trans-, Queer- och Intersexpersoner) inom ämnet Sex och samlevnad. I samband med detta ska frågor om heteronormativitet och könsöverskridande identitet eller uttryck tas upp.

Tidpunkt: Vi ser till att samtal om könsidentitet kommer in tidigt i åldrarna. I samband med arbetet om sex och samlevnad och kontinuerligt under året i samband med elevers frågor och funderingar.

Ansvar: Rektor, skolans elevhälsa, lärare och elever.

Ansvarsfördelning mellan professioner i alla nivåer av verksamheten i arbete mot diskriminering och kränkande behandling (t.ex. rektor, trygghetsteam, arbetslag, mentor)

Skollagen 6 kap. 10 § samt diskrimineringslagen 2 kap. 7 § anger att skolhuvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring kränkande behandling och diskriminering och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. Utbildningsnämnden har gett dessa arbetsuppgifter till rektor som har ansvaret för enhetens inre organisation och arbetsfördelning. Medan rektor ansvarar för att utreda och vidta skäliga åtgärder i enskilda barn- och elevärenden, har skolhuvudmannen ett övergripande ansvar för att bevaka och följa upp trygghet och studiero i samtliga verksamheter.

Vidare ansvarar rektor för att det finns goda rutiner för anmälan och utredning på skolan. Utredning och åtgärder ska påbörjas snarast när det kommit signaler om att en elev känner sig utsatt för diskriminering eller kränkande behandling. Verksamheten ska vidta åtgärder som dokumenteras och utvärderas för att också förhindra att detta upprepas. Huvudmannen tar del av samtliga anmälningar från skolan digitalt.

All anställd personal inom skolan ansvarar för att:

- Göra en kränkingsanmälan när en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling. Anmälan ska göras när eleven har upplevt sig kränkt eller när vuxna på skolan bedömer att en kränkning har skett. Även när en vårdnadshavare signalerar att en elev upplevt sig kränkt. Anmälningsplikten är absolut.
- Inom 1-2 arbetsdagar dokumentera anmälan och utredningen på den anvisade blanketten på Intranätet som skickas direkt till Prorenata, där både rektor och kurator får tillgång till den.
- Vid upprättandet av en anmälan ska elevens upplevelse av kränkningen framgå. Anmälan ska innehålla namn och personnummer på berörda elever, datum för kränkningen när skolpersonal fick kännedom om den, åtgärder i form av samtal med elever och information till vårdnadshavare eller annat, vilka vårdnadshavare som är kontaktade, var kränkningen skett och om händelsen anses färdigutredd. Kränkingsanmälan bör innehålla en kort sammanfattning av det som framkommit av samtalen med eleverna.
- Personal får inte låta bli att anmäla sådant som de bedömer vara ”bagatellartade” kränkningar eller kränkningar som har skett när elever har haft en konflikt och kan ha kränkt varandra.
- Vid kännedom måste personal även anmäla kränkningar som har skett utanför skoltiden eller utanför skolans område, om kränkningen bedöms ha samband med verksamheten t.ex. på vägen till och från skolan eller sociala medier.
- Snarast informera vårdnadshavare om händelsen på lämpligt sätt.

- Enligt rutinen ska rektor numera göra en bedömning på varje kränkingsanmälan, huruvida den kan avslutas eller behöver vidare utredas. En fördjupad utredning handlar om vidare samtal med elever och vårdnadshavare, och försäkra sig om att situationen är utredd, att kränkningen upphör och att elever ifråga som varit utsatt känner sig trygga i skolan. Rektor och trygghetsteamet gör en bedömning om vem som är bäst lämpad att göra den fördjupade utredningen. Det kan vara någon inom trygghetsteamet, mentor eller en viss lärare som haft ansvar då kränkningen skedde. Detta ska dokumenteras i en särskild blankett för ”fördjupad utredning”.

Kurator handlägger kränkingsanmälningarna med tillhörande dokumentation och för in dem i den digitala elevakten. Både den som är utsatt och den som utsätter ska registreras i Prorenata. Kränkingsanmälningarna behöver inte längre registreras i Norrdok och bifogas den fysiska elevakten, utan dokumenteras endast i Prorenata.

Det är trygghetsteamets ansvar att se till att den årliga planen mot kränkande behandling utvärderas, sammanställa resultaten, analysera och att en ny plan upprättas varje år. Det sker i samverkan med elever, vårdnadshavare och all personal enligt den fastställda rutinen.

Elevers ansvar är att uppmärksamma och förmedla diskriminering eller kränkande behandling som förekommer på skolan. Personer som elever på Vilbergsskolan kan prata med är lärare, TT-representanter, skolsköterska, kurator, rektor samt andra vuxna på skolan. Elever kan även berätta för/via vårdnadshavare och kamrater.

Främjande arbete

Målet med skolans främjande arbete är att skapa en trygg och tillitsfull arbetsmiljö för alla elever och skolpersonal, där alla elever har maximala möjligheter att lära och utvecklas. Syftet är att personal och elever både i ord och handling ska visa respekt för alla lika värde oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, ålder, funktionsnedsättning, sexuell läggning och könsöverskridande identitet eller uttryck.

Det främjande arbetet pågår alltid och utan att något särskilt har hänt. Det bedrivs långsiktigt, gäller alla, sker kontinuerligt både på och utanför lektionstid och det är målinriktat. Det handlar bland annat om att lärare har samma positiva förväntningar på alla klasser och på alla enskilda elever, hur grupper organiseras så att alla elever kommer till sin rätt och hur lärare och elever bemöter varandra. Det handlar också om att organisera undervisningen så att alla elever utmanas och utvecklas, att eleverna får samtala om vilka värderingar som är viktiga att vårda och att de görs delaktiga i skolans verksamheter. Det finns en tydlig koppling mellan en god arbetsmiljö och låg förekomst av mobbning. När det främjande, förebyggande, upptäckande och åtgärdande arbetet mot kränkningar engagerar all skolpersonal minskar problemen.

Förebyggande arbete

Syftet med det förebyggande arbetet är att identifiera och avvärja risker. Som grund för arbetet ligger regelbundna kartläggningar av de risker för diskriminering och kränkande behandling som finns i den egna verksamheten. Målet är att genomföra förebyggande insatser med utgångspunkt i den egna verksamhetens identifierade styrkor och svagheter. Det förebyggande arbetet är en del av skolans systematiska kvalitetsarbete och ska involvera alla.

Skolans elever är de som är de verkliga experterna på hur det är att vara elever på en specifik skola. Därför behöver deras erfarenheter tas tillvara i kartläggningar, analyser och utformning av insatser. För att upptäcka risker, särskilt för diskriminering, är det viktigt att också analysera om skolans rutiner, arbetssätt, regler och praxis kan utgöra hinder för allas lika rättigheter och möjligheter. Även personalgruppens samarbete, normer, jargong och kompetens behöver undersökas. De förebyggande insatserna kallas i lagstiftningen för aktiva åtgärder. De skiljer sig från det åtgärdande arbete som görs för att stoppa kränkningar som redan skett.

Hur det aktiva arbetet kommer att följas och dokumenteras löpande

Skolans trygghetsteam träffas vid ett tillfälle varje vecka. TT för protokoll som förs in i O-katalogen. Alla dokument som rör kränkningar dokumenteras i berörda elevakter i Prorenata.

DEL 3

Uppföljning och utvärdering av förra årets åtgärder

Trygghetsenkät

Under höstterminen har årskurs F-6 fyllt i en trygghetsenkät. Resultatet av denna har mejlats ut årskursvis till berörda lärare.

Trivselgruppen

Trivselgruppen benämns som TG i planen. TG har tidigare letts av två lärare, med två elevrepresentanter från varje årskurs F-6. Det har inte varit någon trivselgrupp under detta läsår.

Kompisdagen:

Har lärarna detta år genomfört klass eller årskursvis.

Stopp min kropp vecka (v.38)

Information om veckan skickades ut till lärarna, med allt material och filmer för både elever och vuxna. Vissa av lärarna deltog under veckan och vissa har använt sig av

materialet i andra sammanhang. Kurator och skolsköterska höll i ett lektionstillfälle med årskurs 1. Målet är att fortsätta implementera materialet i verksamheten.

Böcker och annat material

Trygghetsteamet har påbörjat ett "bibliotek" med böcker att låna, som handlar om allt från känslor, värdegrund och att respektera alla olikheter. Det finns även annat material såsom känslkort, och kort från "Stopp min kropp".

EHT och TT har påbörjat ett årshjul med olika inplanerade teman för att uppmärksamma viktiga dagar som ex Barnkonventionens dag, "rocka sockorna" i syfte att bilda eleverna kring bland annat olikheter och rättigheter.

Resultat av kartläggning av nuläget

Skolan har haft 50 kränkningsärenden under höstterminen 2022, och 55 under vårterminen 2023. Under höstterminen var det tydligt att de flesta av kränkningarna skedde på mellanstadiets skolgård, och av elever på mellanstadiet med majoritet i årskurs 4. Under vårterminen är kränkningarna mer fördelade mellan lågstadiets och mellanstadiets skolgård. Det är främst elever inom Åk 3 och 4 som har varit utsättande. Under läsåret är det i stort sett endast killar som rapporterats ha kränkt andra, med några få undantag. Det är jämn fördelat mellan killar och tjejer på vilka som blir utsatta.

Majoriteten av kränkningarna under höstterminen är både av verbal och fysisk karaktär, vilket ökar på allvarsgraden. Under vårterminen är tenderar kränkningarna att vara antingen fysiska eller verbala. Sammanlagt 18 av kränkningarna under läsåret handlar om diskriminering, gällande kön och etnicitet. Det är viktigt att de olika diskrimineringsgrunderna uppmärksammas och diskuteras på skolan.

Av trygghetsenkäterna framgår utöver skolgården att även toaletter och omklädningsrum utgör otrygga platser för eleverna. Det är trånga utrymmen och inte ett adekvat antal toaletter i förhållande till antalet elever. Viktigt att se över dessa platser i de nya lokalerna, och gården till hösten t.ex. med hjälp av elevråd och trygghetsvandringar.

Analys av kartläggning av nuläget

Större delen av kränkningarna har skett på skolgården med elever från årskurs 3 och 4. Det blev även väldigt tydligt ur ett genusperspektiv att majoriteten av kränkningar sker av pojkar på skolan. Det är viktigt att fundera kring varför det ser ut på det viset, och vad samtliga verksamheter på skolan kan göra för att förebygga detta. En relativt stor andel av kränkningarna uppges handla om diskriminering inom kön och etnicitet, varav det blir särskilt viktigt att uppmärksamma dessa grunder under nästa läsår.

Vår analys över känslan av trygghet i klassrum och i skolans lokaler kopplar vi till lärartätheten och de nära relationerna som skapas mellan elev och personal. Skolan har utvecklat en organisation som innebär fler vuxna i klassrummet och i skolans övriga lokaler. Skolans vidare analys av kränkingsanmälningar är att det är ett framgångsrikt arbete där personalen arbetar intensivt och tydligt med att uppmärksamma det som sker. Skolan har i starten av läsåret kompetensutvecklats kring skollag och anmälningar till rektor och kränkningar. Detta resulterade i en ny konsekvenstrappa med tillhörande ordningsregler.

Rektor har genom detta även kunnat hantera flertalet anmälningar inom kap 5 och 6 skollagen i form av särskilt stöd och disciplinera åtgärder kopplat till ordningsstörande beteende och kränkningar. Under vårterminen ser vi att trygghet och trivsel i den utsatta åk 4 och övriga klasser har förbättrats och antalet kränkningar har minskat. Skolan har gjort flertalet polisanmälningar kring fysiskt våld både i skolan och på fritiden. Vi ser en hel del hot kopplat till sociala medier som påverkar tryggheten i skolan. Skolan har samverkat med föräldrar i åk 4 kring detta som upplevs ge effekt i mötet med eleverna. Skolan upplever även att föräldrarnas förtroende för det trygghetsskapande arbetet har ökat i och med detta.

Årets planerade åtgärder

Prioriterade utvecklingar för trygghetsarbetet till nästa läsår är:

Rastverksamheten ska utvecklas under läsåret med olika rastzoner och större möjlighet till olika rastaktiviteter, som en del i det systematiska kvalitetsarbetet och förebyggande insatser.

Rörelsesatsning i skolan med Riksidrottsförbundet (RF) och Idrottsutbildarna SISU (Idrottsrörelsens studieförbund). Där det är fokus på rörelse under hela skol- och fritadagen. Som underlag till handlingsplanen på skolan genomförs en elevenkät, för att kartlägga hur aktiva barnen är med att röra sig, under skoldagen och fritiden. Riksidrottsförbundet arrangerar idrottens dag 29 september.

Fortsätta arbetet med ordningsregler och konsekvenstrappan. Att använda den i samtal med elever för att tydliggöra stegen.

Utveckling av digital dokumentation kopplat till kränkingsanmälningar och fördjupad utredning av dessa. Tydliggörande av ansvaret och arbetsfördelningen i det trygghetsskapande arbetet för att ge bättre förutsättningar till det förebyggande arbetet. Detta för att rättssäkra arbetet utifrån det systematiska kvalitetsarbetet.

Värdegrund på schemat. Trygghetsteamet ger förslag på hälso- och värdegrunds material att arbeta med i de olika årskurserna.

Tema arbete på skolan, såsom att uppmärksamma vissa dagar och veckor med viktigt fortbildande såsom ”Stopp min kropp vecka”, ”Rocka sockorna”, ”Barnkonventionens dag”.

Föreläsningar (för vuxna) med Novahuset under höstterminen kring ”Unga, internet och övergrepp”, även hur samtala med unga kring detta.

Återkommande årliga insatser:

Trygghetsenkät för F-6

Skolpersonal, vårdnadshavare och elever till årskurs 4 och 6 erbjuds föreläsning med Novahuset om sex, nätet och gränser.

De olika rutinerna och ärendegångarna kring t.ex. ”anmälan till rektor” och ”anmälan om kränkande behandling” tydliggörs på skolan.

Skolråd med föräldrar planeras en gång per termin, med inflytandemöjligheter gällande trygghet och trivsel på skolan.

Delaktighet och inflytande

Det är viktigt att räkna in eleverna som aktörer i arbetet med att skapa en samarbetande arbetskultur. Det finns inga som är lika bra experter på att vara i elevpositionen som eleverna själva. Detta samarbete mellan elever och skolpersonal är kärnan i skolans demokratiska uppdrag. Genom att skapa en samarbetande arbetskultur för eleverna kan de ha inflytande på sin arbetsmiljö. Delaktighet och inflytande är rättigheter för eleverna. Rättigheter som också främjar deras utveckling och lärande. På detta sätt hänger skolans arbete med värdegrunden och lärande ihop.

Eleverna görs delaktiga med följande aktiviteter:

- Klassråd som varje klass har kontinuerligt. Gemensam dagordning på klassrådet med frågor som rör arbetsmiljön, klassregler, trygghet, trivsel och strukturer. Ordförande och sekreterare utses.
- Elevråd med representanter från alla klasser träffas 1g/månad. Ordförande och sekreterare utses. Elevernas frågor från resp. klassråd rörande arbetsmiljön, gemensamma aktiviteter, trivsel och strukturer tas upp.
- Utvecklingssamtal och föräldramöten är forum där arbetsmiljön och tryggheten i klassen tas upp.

Främjande arbete

- Gemensamt startskott på läsåret och skolavslutning för F-6 där alla kan delta.
- F-3 inleder terminen med styrda lekar och samarbetsövningar för att skapa trygghet i

klasserna. De parallella årskurserna arbetar med klassöverskridande aktiviteter och samarbetsövningar för att främja gemenskap och trygghet mellan klasserna.

- Varje klass sätter upp trivselregler för hur man ska arbeta för en positiv arbetsmiljö.

- Kompisdagen

- Förslag på hälso-/värdegrunds material att arbeta förebyggande med i de olika årskurserna. Syftet är att eleverna ska få vissa läroämnen/kunskaper med sig från lågstadiet resp. mellanstadiet.

Lågstadiet – Barnen i Kramdalen, Stopp min kropp, Elevinflytande och ordningsregler på Vilbergsskolan, Stella har en hemlighet, Gnissel i klassen, Värsta bästa nätet, Värsta bästa hälsan, Alla rätt, Bygg din grupp trygg för lågstadiet.

Mellanstadiet- Alla rätt, Elevinflytande och ordningsregler på Vilbergsskolan, Värsta bästa hälsan, Chilla eller tjalla (sanning och konsekvens), Hjärnstark junior, Bygg din grupp trygg för mellanstadiet, Gnissel i klassen.

I all verksamhet har lärarna samtal och övningar med eleverna om värderingsfrågor och konflikthantering. Andra förslag är Gruppen som grogrund, Värsta bästa vänner, Vara vänner, Ugglan och kompisproblemet och Stegvis. Förslag för Åk 4-6 är ”Hotell kom som du är”, ”Berätta för mig” och ”Jobbigt”.

- All verksamhet ska genomsyras av ett hälsofrämjande arbete. På raster ges eleverna bland annat möjlighet till aktiviteter som att gå promenad runt skolområdet, dans och rörelse till musik, pingis, fotboll samt andra aktiviteter med material som finns i bodarna.

Förebyggande arbete

- Norrköpings kommuns trygghetsenkät som riktar sig till årskurs F-6 genomförs under höstterminen. Lärarna genomför enkäten med eleverna, TT sammanställer och analyserar resultatet.

- Skolinspektionens enkät som riktar sig till elever i årskurs 2 och 5, lärare och vårdnadshavare är ett verktyg för utvärdering och kvalitetsvärdering av verksamheten. Den genomförs under vårterminen. Lärarna genomför enkäten med eleverna.

- Översiktskarta där platser utanför och innanför skolan markeras gällande kränkningar på skolan. TT sammanställer resultatet och analyserar i TT:s utvärdering.

- Vilbergsskolan har ett förväntansdokument, ordningsregler samt konsekvenstrappa (som varje elev och vårdnadshavare får ta del av).

Åtgärdande arbete och ärendegång

Rutiner för åtgärdande arbete och ärendegång

När bedömning görs att ett ärende behöver utredas av Trygghetsteamet sker följande:

- TT representant inhämtar eventuell information från berörd lärare.

- Enskilda samtal hålls med den som känner sig utsatt för diskriminering eller kränkande behandling.

- Enskilda samtal hålls med den/de som utfört diskriminering eller kränkande behandling.
- Samtliga vårdnadshavare informeras om samtalen och vad som framkommit av TT-representant.
- Uppföljningssamtal med den/de som utsatts och den/de som utfört diskriminering eller kränkande behandling sker kontinuerligt tills ärendet är utrett.
- TT-representanten återkopplar kontinuerligt till berörd lärare.
- Det som framkommer av samtalen samt åtgärder dokumenteras i berörda elevakter i Prorenata.
- När en elev upplever sig kränkt av en personal på skolan arbetas utifrån en särskilt rutin enligt Norrköpings kommun, och handläggs av rektor.

Information från Novahuset gällande nätkränkningar

Mobbning i snapgrupper

Lyft med berörda parter, gör en "mindmap" eller tidslinje på vad som har hänt med eleverna så de får en möjlighet att reda ut vad som har hänt. Kontakta även vårdnadshavare så att eleverna får lära sig att det blir konsekvenser av det som sker online. Ofta är det positivt att eleverna själva får berätta för vårdnadshavare med en lärare i rummet, så de förstår allvaret i situationen. Är det många händelser som sker i snapgrupperna, ha en ständig dialog med eleverna om deras kommunikation med varandra online, till exempel avsätta en kvart på mentorstid varje vecka till att diskutera vad som händer i grupperna för att främja berättande.

Kränkande kommentarer

När det framkommer att elever har utsatt varandra för kränkande kommentarer är det viktigt att se till att den utsatte får stöd och hjälp att prata och bearbeta vad som har hänt samt att personen som skrivit kommentarerna lär sig att det är brottsligt att uttrycka sig kränkande. När det är hot som handlar om mord, våldtäkt, skada på person eller egendom bör det polisanmälas. Vårdnadshavare bör kopplas in så fort en elev har skrivit en nedsättande kommentar för att få reda på vad deras barn gör på internet.

Barnpornografi

Spridning av bilder- är ett vanligt problem idag. Detta är en allvarlig brottslighet som kan ge upp till sex års fängelse. Dessa händelser bör polisanmälas. Offret måste få tillgång till stöd och hjälp. Fenomenet behöver diskuteras ofta och det är viktigt att eleverna får reda på att det är spridningen och innehavet som är brottsligt. Får personal information om att det sprids bilder på elev/elever i någon form av onlinegrupp eller att bilder skickas till elever, bör vårdnadshavare till alla elever kontaktas och ombeds att klicka bort bilden för att undvika att alla elever hinner se bilden. Bevis skall även sparas i form av skärmdump eller ett foto över telefonen. OBS glöm inte bort att det inte är någon skillnad på allvarlighetsgraden om det är

tjejer eller killar som det sprids bilder på.

Ofredande

Elever som skickar bilder på sitt kön till andra elever begår ett brott som kan ge två års fängelse. När skolan får reda på detta måste de utsatta eleverna få stöd och rum för att bearbeta det som hänt och elever som skickat materialet behöver förstå att detta är brottsligt. Vårdnadshavare bör kopplas in. Detta är även något som bör polisanmälas alt anmälas till socialtjänsten. Det är skillnad på att strukturerat skicka bilder på kön/kropp för att kränka andra personer än om det som i ovanstående scenario handlar om spridning av bilder.

Vuxna på internet

När ni får reda på att vuxna har haft kontakt med eleverna undersök vad som har hänt, samla bevis och polisanmäl. Se till att barnet får chans att bearbeta händelsen. Även om kontakten kan ha verkat oskyldig finns det ofta mycket mer under ytan.

Spridning av våldsmaterial: Är något som ökat under det senaste året. Många elever skickar material som t.ex. avrättningar, självmord och tortyr. Detta är brottsligt. Samtala med berörda elever och se noggrant till att de elever som sett materialet får tillgång till stöd och hjälp att prata om vad de sett, behandla dem som att de varit på platsen och bevittnat händelsen som materialet visar. Vårdnadshavare bör kopplas in. Framförallt till eleven som skickat ut materialet bör bli inkopplade och underrättade om vad för material barnet konsumerar. Det cirkulerar ofta bilder/filmer på olika typer av våld. Ha en ständig dialog i klassrummen, både om hur det påverkar den som konsumerar men även de som blir utsatta och/eller anhöriga för våldet kan känna.

DEL 4

Sekretess, handläggning och dokumentation (utlämnande av dokument)

Anmälningar om kränkande behandling och diskriminering innehåller ofta uppgifter om elevens personliga förhållanden och omfattas därmed av sekretess. Handlingar som tillhör ärendet ska förvaras på ett säkert sätt så att inte obehöriga får tillgång till dem. Ärendet ska diarieföras och handlingar ska efter menprövning lämnas ut om någon begär det. Vårdnadshavare får ta del av den dokumentation som upprättats kring det egna barnet. Det är trots sekretessen tillåtet att skicka handlingar i ärenden via kommunens mail till diariet. Ärendet i sin helhet ska förvaras i den utsatte elevens elevhälsoakt.

Så här informeras elever och vårdnadshavare

Genomgång av skolans plan mot kränkande behandling sker i varje klass. Alla elever på skolan har en reducerad version av planens innehåll. Denna broschyr delas ut till alla nya elever. Vårdnadshavare informeras om planen via veckobrev. Utöver lärare och rektor kan du som vårdnadshavare vända dig till skolans trygghetsteam.

Presentation av trygghetsteamet

Vilbergsskolans trygghetsteam består av Jenny Sajjadi rektor, Maria Wessman kurator, Eva Olofsson lärare och Agneta Runo lärare.

Barn- och Elevombudet i Norrköpings kommun

Om du som elev, ditt barn eller någon annan har utsatts för kränkande behandling ska du kontakta den som är ansvarig för verksamheten, till exempel rektor/chef. Behöver du ytterligare hjälp kan du vända dig till BeoN, Barn- och elevombudet i Norrköpings kommun.

Vad kan man göra hemma?

Det är av stor betydelse att hemmet och verksamheten har en öppen dialog och känner stöd och förtroende för varandra. Vårdnadshavare bör prata med barnet/eleven hemma, vara lyhörd och uppmärksam på eventuella signaler. Vid minsta misstanke om att något inte är som det ska vara bör personal i verksamheten skyndsamt kontaktas.

Referenser

Skolverkets Allmänna råd "Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling"
2014
Skollagen 2010:800
Diskrimineringslagen 2008:567

Bilaga 1

Lagstiftning

Skollagen 2010:800

Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling. Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling.

En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. En förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Första stycket första och andra meningarna ska tillämpas på motsvarande sätt om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen (2008:567).

För verksamhet som avses i 25 kap. och för fritidshem som inte är integrerade med en skolenhet eller förskoleenhet gäller första och andra styckena för den personal som huvudmannen utser.

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för repressalier på grund av att barnet eller eleven medverkat i en utredning enligt detta kapitel eller anmält eller påtalat att någon handlat i strid med bestämmelserna i kapitlet.

Skollagen 6 Kap 6-11§§

Diskrimineringslagen 2008:567

4 § I denna lag avses med diskriminering

1. direkt diskriminering: att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan behandlas, har behandlats eller skulle ha behandlats i en jämförbar situation, om missgynnandet har samband med kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder,
2. indirekt diskriminering: att någon missgynnas genom tillämpning av en bestämmelse, ett kriterium eller ett förfaringsätt som framstår som neutralt men som kan komma att särskilt missgynna personer med visst kön, viss könsöverskridande identitet eller uttryck, viss etnisk tillhörighet, viss religion eller annan trosuppfattning, viss funktionsnedsättning, viss sexuell läggning eller viss ålder, såvida inte bestämmelsen, kriteriet eller förfaringsättet har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet,
3. bristande tillgänglighet: att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäligen utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till
 - de ekonomiska och praktiska förutsättningarna,
 - varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde, samt

- andra omständigheter av betydelse,

4. trakasserier: ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder,

5. sexuella trakasserier: ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet,

6. instruktioner att diskriminera: order eller instruktioner att diskriminera någon på ett sätt som avses i 1-5 och som lämnas åt någon som står i lydnads- eller beroendeförhållande till den som lämnar ordern eller instruktionen eller som gentemot denna åtagit sig att fullgöra ett uppdrag. *Lag (2014:958)*.

Förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling

Den 1 januari 2017 ändrades också förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling. Förordningen reglerar från och med den 1 januari 2017 endast barns och elevers deltagande i arbetet med planen mot kränkande behandling. Förordningens rubrik har ändrats till förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling. Barns och elevers deltagande i arbetet med aktiva åtgärder mot diskriminering regleras från och med den 1 januari 2017 i diskrimineringslagen.

Andra lagar, konventioner och förordningar

Denna plan bygger även på andra lagar, konventioner och förordningar t.ex.

Barnkonventionen, Arbetsmiljölagen, Europakonventionen artikel 14,

Regeringsformen 1 kap 2 §, Brottsbalken, Socialtjänstlagen 14 kap 1 §.